

в Украине.

Коэффициент импортной зависимости в Крыму ниже «порога безопасности», степень импортной зависимости в Украине выше в 5 раз. Одновременно и степень открытости экономики Украины выше, чем по Крыму.

Характерным для развития внешнеторговой деятельности является преобладание оборотов внешней торговли с другими странами мира (объем торговли со странами СНГ ниже в 1,5–2 раза); однако долговременные связи с Российской Федерацией определили эту страну как одного из основных партнеров во внешнеэкономическом сотрудничестве.

Рис. 5. Структура размещения иностранных инвестиций АРК по основным видам экономической деятельности (на 1.01.2006г., в %)

Рассчитано по данным источника [5]

В среднем одна треть экспорта–импорта товаров и услуг приходится на услуги. Как в масштабе страны, так и республики традиционно развиты транспортные услуги. Одновременно характерным для Крыма является успешное развитие экспорта услуг рекреационного комплекса.

Выводы. Инвестиционное сотрудничество республики с зарубежными странами позволяет входить в десятку лидеров по Украине. Особенности региона сказались и на этой сфере деятельности, поскольку более высокий интерес у инвесторов вызывает санаторно-курортный и гостиничный комплекс.

Источники и литература

1. Белінські Я. Формування пріоритетів економічного розвитку України // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 2.
2. Гунський Б., Лукьяненко Д., Сидоренков. Интернационализация украинской экономики // Экономика Украины. – 2000. – № 9.
3. Лазебник Л.Л. Зовнішнь-торгівельні чинники розвитку України // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 6. – С. 59–64.
4. Автономная Республика Крым в 2005г.: статистический ежегодник. – Симферополь: Главное управление статистики в АРК, 2006. – 594с.
5. Внешнеэкономическая деятельность предприятий и организаций АРК за 2001–2005гг.: статистический сборник. – Симферополь: Главное управление статистики в АРК, 2006. – 48 с.

Лагодієнко В.В.

СТАН ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Рослинництво одна із основних галузей, що визначає спеціалізацію господарств півдня України та є стратегічною галуззю і гарантом продовольчої безпеки України. Воно забезпечує населення продуктами харчування, тваринництво – кормами, легку, харчову і переробну промисловість – сировиною. Питома вага продукції рослинництва у структурі валової продукції сільського господарства займає більше 60%. Розвитку цієї галузі завжди приділяється максимум уваги, а тому вивчення її стану в період глибоких економічних трансформацій викликає значний науковий інтерес.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є аналіз структури та динаміки виробництва й реалізації основних видів продукції рослинництва в південних областях України. Дана мета передбачає розгляд наступних задач: аналіз структури, розміру та результативності виробництва основних сільськогосподарських культур в регіоні; на основі проведеного аналізу розробку рекомендацій по покращенню

щенню ситуації в регіональному рослинництві.

Результати досліджень. У виробництві продукції рослинництва відбулися суттєві зміни. Необхідно вказати, що у південних регіонах співвідношення посівних площ по роках є неоднаковими. Зокрема, деяке уявлення про це надає таблиця 1. Порівнюючи площі в динаміці по роках, можна зробити висновок, що майже по всіх сільськогосподарських культурах єдиної закономірності в їх змінах немає. У структурі посівних площ областей провідні позиції у всі аналізовані роки належали групам зернових та технічних культур.

Таблиця 1. Склад посівних площ сільськогосподарських культур південних регіонів України, тис.га

Культури	Миколаївський		Одеський		Херсонський		Україна в цілому	
	2002 р.	2005 р.	2002 р.	2005 р.	2002 р.	2005 р.	2002 р.	2005 р.
Зернові – в цілому	971,8	866,6	1065,1	1155,3	840,8	714,2	15448	15005
у т.ч.: – пшениця	571,7	421,1	592,6	526,8	515,5	423,5	6833	6185
– жито	13,7	4,1	7,8	4,5	18,5	9,2	787	622
– ячмінь	199,3	245,2	111,3	206,8	208,6	193,8	3978	4018
– овес	12,1	5,3	12,7	12,1			557	468
– просо	5,1	5,8	4,5	7,6	9,3	12,4	164	141
– гречка	11,8	8,4	5,5	6,9	3,3	1,9	433	426
Зернобобові – всього	5,1	10,5	36,6	46,5	12,9	6,6	486	422
Технічні – в цілому	250,9	413,5	291,4	342,5	240,6	410,2	4072	5260
з них: – соняшник	220,3	359,7	253,2	295,5	190,4	284,1	2834	3743
Картопля і овоче-баштанні – в цілому	47,0	46,6	74,1	75,4	98,6	86,2	2161	2041
з них: – картопля	24,6	25,5	35,5	36,1	24,2	21,5	1590	1514
– овочі	18,7	19,1	33,1	35,4	37,0	36,7	479	465
Кормові – в цілому	158,4	91,2	305,1	168,0	178,8	89,0	5858	3738
Вся посівна площа	1428,1	1417,9	1735,7	1741,2	1358,8	1299,7	27539	26044

При цьому у складі зернових головну роль відігравала озима пшениця, за нею йде ярий ячмінь, а далі в залежності від року – кукурудза та озимий ячмінь. Серед технічних культур головною практично у всі досліджені роки був соняшник. У складі групи овоче-баштанних культур провідні позиції займають картопля та овочі, але їх частки у загальних посівних площах теж є мізерними. Низькою в останні роки є і питома вага посівів кормових культур.

Оцінюючи склад посівних площ сільськогосподарських підприємств, слід вказати, що за науковими рекомендаціями на частку зернових у загальній площі посівів повинно припадати до 55 %, а за окремими дослідженнями – до 60 %. В південних регіонах питома вага цієї групи культур у всі роки перевищує цей норматив на 1,4–8 % (у 2002 р.) до 1,1–6,4 % (у 2005 р.). Не раціональною є і частка соняшнику, питома вага якого в посівах, за розробками науковців і практиків, повинна бути не більше 15%. Між тим в роки досліджуваного періоду фактичний розмір цього показника був в 1,1–2,0 рази більшим, ніж вказаний вище рекомендований його рівень. А це призводить до швидкого виснаження ґрунтів, погіршення екологічного стану навколишнього середовища. Крім того, високі частки зернових і соняшнику не дозволяють застосовувати науково обґрунтовані сівозміни (оскільки належних попередників для вимогливих до них сільгоспкультур не вистачає).

Основними альтернативами соняшнику, здатними оптимізувати співвідношення культур у сівозміні, є хрестоцвіті культури, зокрема, сарептська озима гірчиця. Гірчиця – добрий сидерат, тому що має здатність засвоювати важкодоступні форми поживних речовин і перетворювати їх у засвоювану іншими рослинами форму. Ефективність такого зеленого добрива – така сама, як і гною. Вирощування цієї культури дасть поштовх і для розвитку тваринництва, адже зелена маса з озимих та проміжних посівів гірчиці за своїми кормовими властивостями не поступається традиційним кормам. Крім того, вона цінна тим, що надходить на годівлю тварин у найкритичніші періоди – рано навесні та пізно восени, коли інших джерел зелених кормів практично немає.

Введення в сівозміну льону олійного також може бути чудовою альтернативою соняшника. До середини минулого століття льон був доволі поширеною в Україні культурою. Найбільше вирощували його в Миколаївській, Кіровоградській, Донецькій, Луганській, Запорізькій та Дніпропетровській областях. Але після освоєння цілинних земель уряд Радянського Союзу «перемістив» цю культуру з України до Казахстану. Останнім часом льон олійний почав повертатися в Україну. Так, у 2000 р. культуру вирощували на 1500 га, проте же в 2005 р. тільки на Херсонщині його посіви вже становили більше 2000 га. Найбільшим виробником льону олійного в Херсонській області є державне підприємство «Асканійське» (с. Тавричанка Каховського району). За дослідженнями цього підприємства ця олійна культура є добрим попередником під озимину – після його посіву урожайність озимої пшениці становила 40 ц/га на богарі. Слід вказати і на господарську його цінність – у насінні льону олійного міститься 42–49% жиру, його олії дуже широко використовують у легкій та важкій промисловості, є цінним кормом для тварин.

Але найбільш привабливе льон своєю високою рентабельністю. Ринкова ціна його товарного насіння становить близько 1300 грн/т, тоді як затрати на вирощування є відносно невеликими. Ринок насіння льону на сьогодні ще далеко не заповнений. Його головними споживачами є міжнародні трейдери.

Вважаємо за необхідне збільшувати і посівні площі сої, яка в умовах південних областей здатна приносити сільгосптоваровиробникам подвійну користь: давати високоліквідне зерно й бути чудовим попере-

дником озимої пшениці.

Враховуючи найбільш сприятливі ґрунтово-кліматичні умови вирощування та особливості поєднання з агрокліматичними ресурсами, в Миколаївській, Одеській та Херсонських областях доречно вирощувати ярий ріпак. Останній має комплекс господарсько-цінних ознак: з нього виготовляють харчову і технічну олію, біопаливо, мастильні матеріали, високобілковий концентрований корм тощо. Використання проміжних посівів ріпаку як найдешевшого сидерального добрива стає визначальним фактором збереження родючості ґрунту. Крім того, при вирощуванні на насіння та в проміжних посівах він поліпшує агрофізичні властивості, фітосанітарний стан посівів і ґрунтів, сприяє нагромадженню органічної речовини і вологозабезпеченню в ґрунті, підвищує врожайність наступних культур та запобігає розвитку ерозійних процесів. До того ж, ріпак – це ринкова культура, ціна на продукцію якої продовж останніх 5–7 років у країнах Європи й світу залишалась у межах 220–320 доларів США за одну тунну товарного насіння. За рівнем трудомісткості та необхідної матеріально-технічної інфраструктури (за винятком сушильного господарства) він знаходиться на рівні зернових культур, а за рівнем економічної ефективності перевищує останні в 2–2,5 раза.

Слід відмітити, що південним регіонам притаманні посушливі періоди, що суттєво впливають на урожайність сільськогосподарських культур. Динаміка зміни урожайності основних сільськогосподарських культур, наведена в таблиці 2.

Таблиця 2. Урожайність основних сільськогосподарських культур в усіх категоріях господарств південних регіонів України, ц/га

Групи культур	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	Індекс 2005 р. до 2002 р.
Миколаївська область					
Зернові та зернобобові	25,8	13,8	28,4	20,8	0,8
Цукрові буряки	150,7	159,8	240,2	193,4	1,3
Насіння соняшнику	10,7	10,7	8,0	12,0	1,1
Картопля	53,8	75,8	90,2	83,6	1,6
Овочі	94,1	99,1	119,9	141,3	1,5
Плоди та ягоди	19,5	43,5	41,6	52,8	2,7
Виноград	42,4	50,6	43,7	70,5	1,7
Одеська область					
Зернові та зернобобові	28,7	15,7	32,4	23,4	0,8
Цукрові буряки	145,5	156,1	199,5	180,9	1,2
Насіння соняшнику	10,9	11,6	10,0	11,6	1,1
Картопля	50,6	38,3	94,3	112,5	2,2
Овочі	103,4	132,6	169,0	152,4	1,5
Плоди та ягоди	36,7	62,4	73,5	87,3	2,4
Виноград	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.
Херсонська область					
Зернові та зернобобові	21,8	8,9	26,3	22,3	1,0
Цукрові буряки	171,0	208,2	291,1	395,6	2,3
Насіння соняшнику	6,2	8,3	8,4	10,2	1,6
Картопля	91,3	102,4	106,5	95,4	1,0
Овочі	119,7	121,4	106,4	138,9	1,2
Плоди та ягоди	47,6	97,9	62,0	76,3	1,6
Виноград	36,4	54,6	54,0	65,6	1,8

Аналізуючи урожайність основних культур слід відмітити, що найнижчою вона була у 2003 р. через несприятливі кліматичні умови. Якщо ж розглядати кожну культуру окремо, слід відмітити, що найвищою урожайністю протягом досліджуваного періоду зернових та зернобобових культур, соняшнику, овочів були у Одеській області, цукрових буряків, картоплі, плодів та ягід – в Херсонській, а винограду в – Миколаївській області.

Високу ефективність сільськогосподарських культур забезпечує раціональне використання добрив. Обсяги внесення мінеральних та органічних добрив під урожай аграрних культур у сільськогосподарських підприємствах південних регіонів не відповідають вимогам землеробства, а саме не забезпечується потреба аграрних культур у поживних речовин. Так, наприклад у Миколаївській області загальна кількість внесених під сільгоспкультури мінеральних добрив в період з 2002 по 2004 роки поступово зростало, однак у 2005 році, на жаль, відбулося деяке її зменшення (що мало місце за рахунок азотних добрив). По органічних ж добривах має місце протилежна закономірність: за аналізований проміжок часу спочатку відмічалось скорочення обсягів їх використання, а в 2005 році, навпаки, відбулося їх збільшення. Відносно середніх доз внесення добрив в розрахунку на 1 га слід вказати, що в 2005 році проти 2002 року по їх мінеральній групі відбулося деяке (в 1,4 раза) збільшення, а по органіці – зменшення на 44,4 %. Аналогічна ситуація простежується і в Одеській та Херсонській областях.

В ході подальшого дослідження з'ясуємо зміни у структурі виробництва продукції рослинництва (таблиця 3). Аналізуючи дані таблиці, слід відмітити, що виробництво зернових та цукрового буряку у сільськогосподарських підприємствах у 2005 р. порівняно з 2004 р. скоротилося. Сприятливі для вирощування соняшнику погодні умови дозволили отримати у 2005 р. значно високий урожай. Крім того, найбільші об-

сяги виробництва картоплі, плодів та винограду у всіх південних регіонах зосереджені у господарствах населення, які займають у загальнодержавних показниках досить вагому частку.

Південні регіони відрізняються кращими природно-економічними умовами для ефективного розвитку виноградарства. Проте слід відзначити, що для забезпечення сталого його розвитку необхідні значні додаткові джерела фінансування, у тому числі – із дербюджету.

Подальший розвиток садівництва і підвищення його ефективності повинен відбуватися на основі інтенсифікації виробництва плодово-ягідної продукції, яка передбачає поступову заміну зрідених і морально-застарілих садів новими інтенсивного типу, розширення площ зрошуваних насаджень, внесення добрив, удосконалення сортового складу плодкових культур, впровадження комплексної механізації. Також в Україні доцільно надавати пільгові безвідсоткові кредити на закладання багаторічних насаджень і догляд за ними до їх вступу в повне плодоношення, зменшити існуючі кредитні ставки, подовжити (у 2–3 рази) строки повернення кредитних сум.

Таблиця 3. Динаміка виробництва основних сільськогосподарських структур за категоріями господарств південного регіону, тис. т

Види сільськогосподарських культур	Сільськогосподарські підприємства				Господарства населення				Питома вага області у загальнодержавних показниках у 2005 р.	
	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	Сільськогосподарські підприємства	Господарства населення
Миколаївська область										
Зернові та зернобобові	1833,1	514,9	1842,1	1258,3	597	285,3	854,6	505,1	4,4	5,5
Цукрові буряки	196,4	245,5	227,9	140,3	5,5	6,9	6,4	5,2	1,2	0,2
Насіння соняшнику	204,8	348,8	202,5	313,3	27,3	63,1	56,8	113,5	8,4	11,4
Картопля	1,3	2,9	3,6	3,0	131,3	189,9	222,9	210,1	1,3	1,1
Овочі	64,7	52,1	58,5	65,6	105,5	128,4	162,4	201,1	8,4	3,1
Плоди та ягоди	8,2	21,2	16,1	16,2	11,6	15,5	16,0	20,9	8,1	1,4
Виноград	23,8	27,8	23,7	34,7	2,5	2,8	1,3	2,7	13,4	1,5
Одеська область										
Зернові та зернобобові	2298,1	730,4	2712,3	1958,9	598,8	484,0	934,6	709,9	6,8	7,7
Цукрові буряки	206,9	185,1	186,1	100,9	40,9	38,7	36,4	15,3	0,8	0,5
Насіння соняшнику	223,7	339,7	213,5	267,4	41,9	48,4	64,4	72,3	0,7	7,3
Картопля	0,7	0,5	2,1	2,1	178,9	135,1	335,1	404,3	0,9	2,1
Овочі	98,0	155,1	169,6	138,5	242,5	297,9	457,9	404,6	17,7	6,2
Плоди та ягоди	4,2	19,8	4,7	7,1	60,6	85,0	104,9	106,7	4,0	7,2
Виноград	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.
Херсонська область										
Зернові та зернобобові	1124,5	279,6	1134,4	903,2	412,8	125,0	801,3	636,1	3,1	6,9
Цукрові буряки	52,1	44,5	51,3	32,7	2,3	0,2	1,8	2,0	0,3	0,1
Насіння соняшнику	72,5	116,0	128,6	171,0	30,0	57,2	87,6	117,6	4,6	11,8
Картопля	1,6	2,9	4,0	4,4	227,9	236,5	248,0	202,3	1,8	1,1
Овочі	129,0	138,8	126,2	172,3	297,0	298,5	313,6	353,2	22,1	5,4
Плоди та ягоди	7,2	25,1	14,3	19,2	35,3	55,6	37,1	39,5	9,6	2,7
Виноград	17,4	21,3	23,8	30,5	6,0	7,0	5,3	5,6	11,8	3,0

Основними напрямками збільшення виробництва овочів є впровадження комплексної механізації виробничих процесів, нових високопродуктивних сортів, пристосованих до механізованого вирощування, широкої механізації і меліорації земель, розвиток міжгосподарської кооперації і агропромислової інтеграції.

Значною проблемою для південних регіонів, розташованих в зоні ризикованого землеробства, є дефіцит вологи в ґрунті. Тому особливого значення набуває відновлення системи зрошення. Для цього, на нашу думку, необхідно створити при органах місцевого самоуправління інфраструктури, до функцій яких входило б управління та нагляд за використанням внутрішньогосподарської меліоративної мережі, спілок та асоціацій водокористувачів, кооперативів з обслуговування внутрішньогосподарських меліоративних систем.

Тенденції виробництва основних видів аграрної продукції позначились на обсягах та структурі реалізації продукції сільськогосподарськими підприємствами південних регіонів. У 2005 р. проти рівня 2002 р. збільшився продаж окремих видів продукції рослинництва, зокрема картоплі, овочів, насіння соняшнику. Проте, зменшилися обсяги реалізації цукрових буряків, зернових культур та плодово-ягідної продукції.

Лівову частку у виручці від реалізації, як і раніше, замає продаж сільгосппродукції за іншими каналами (комерційним структурам, безпосередньо підприємствам торгівлі громадського харчування, зарубіжним країнам тощо).

Проблема ціноутворення виступає визначальною умовою формування попиту і пропозиції. В середньому по всіх каналах реалізації ціни на продукцію продукції рослинництва дещо зросли (майже на 6%). Реалізація останньої в південних регіонах України здійснюється за цінами переробних та закупівельних організацій, споживчої кооперації, ринковими та договірними. Так, переробні підприємства пропонували у 2005 р. більш високі ціни, ніж по іншим каналам на зернові культури та насіння соняшнику. Більш привабливі для сільгосптоваровиробників ціни продажу овочів та картоплі склалися за іншими каналами реаліза-

ції; винограду, плодоягідної продукції – на ринку. При розрахунках з пайовиками за оренду землі та майнових паїв (часток) дорожчими, ніж по іншим каналах виявилися баштанні культури.

В умовах ринкової економіки досягнення високоефективної діяльності аграрного сектору АПК є практично неможливим без належним чином організованої зовнішньоекономічної діяльності. Говорячи, наприклад, про Миколаївщину, необхідно вказати, що сільгосппродукція є важливою складовою її зовнішньої торгівлі. У 2005 р. підприємствами регіону було експортовано продукції рослинництва на загальну суму 168,2 млн. дол. США, що на 49,9 % більше, ніж у 2004 р. У загальному обсязі експорту частка сільгосппродукції збільшилась на 1,6 в.п. і становила 18,8 %. Слід зазначити, що в нинішніх умовах сільгосптоваровиробники здійснюють зовнішньоекономічну діяльність через посередників. Це пояснюється тим, що окремі ринки збуту монополізовані і закриті для самостійного проникнення виробників, більшість аграрних підприємств не мають юридичного права на проведення зовнішньоекономічної діяльності і не можуть самостійно здійснювати дослідження закордонних ринків, займатися пошуком партнерів, грамотно розробляти умови контракту тощо. Однак непрямий метод здійснення зовнішньоторгових операцій не зовсім вигідний для аграріїв, бо саме трейдер диктує ціну на продукцію та встановлює умови її придбання, без врахування інтересів сільгосптоваровиробника. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків південних регіонів у значній мірі гальмується нестачею коштів для покриття додаткових затрат та проведення маркетингових досліджень підприємницького середовища, високою ризикованістю зовнішньоекономічної діяльності, складнощами у пошуку відповідних зарубіжних партнерів, відсутністю кваліфікованих працівників, а також недосконалістю законодавчої бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Висновок. Південний регіон України є дуже придатним для ведення рослинницьких галузей, але як засвідчив аналіз в його стані існує значна кількість негараздів, які несуть в собі негативні економічні наслідки.

Запропоновані пропозиції та рекомендації щодо впорядкування структури виробництва сільськогосподарської продукції рослинництва, збільшення її кількості позитивно впливатимуть на підвищення економічної ефективності рослинництва та всього агропромислового виробництва регіону в цілому.

Питання вивчення стану рослинництва, пошуку і впровадження сучасних економічних та технологічних заходів підвищення його ефективності в сучасних умовах є актуальними і мають важливе практичне значення.

Джерела і література

1. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 292 с.
2. Регіональні агропромислові комплекси України (теорія та практика розвитку / За ред. акад. УААН П. П. Борщевського. – К.: Наук. думка, 1996. – 262 с.
3. Сільське господарство Одеської області: Стат. зб. / Держкомстат України. Головне управління статистики в Одеській області. – Одеса, 2006. – 237 с.
4. Сільське господарство Херсонщини: Стат. зб. / Держкомстат України. Головне управління статистики в Херсонській області. – Херсон, 2006. – 159 с.
5. Статистичний щорічник Миколаївської області за 2005 рік: Стат. зб. / Держкомстат України. Головне управління статистики в Миколаївській області. – Миколаїв, 2006. – 535 с.

Лісняк А.Є.

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛЬНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Вступ. Капітальні інвестиції є головною формою реалізації стратегії економічного розвитку підприємства. Серед усіх напрямів інвестиційної діяльності провідне місце займають капітальні інвестиції. За допомогою капітальних інвестицій відтворюються на простій і розширеній основі основні засоби виробництва, тобто створюється матеріальна основа для підвищення продуктивності живої праці на базі впровадження комплексної механізації і автоматизації виробництва. Завдяки капітальним інвестиціям реалізуються досконаліші форми суспільної організації виробництва: його спеціалізація, кооперування і комбінування.

Основна частина. Капітальні інвестиції включають: нове будівництво, реконструкцію, модернізацію, технічне переозброєння підприємства та інші напрями поповнення основних засобів. Характерною ознакою 2006 р. стала інвестиційна модель розвитку. Незважаючи на несприятливі економічні умови, фізичний обсяг основних засобів за роки незалежності зберігав тенденцію зростання (за винятком 1995 та 1996 рр.). Збільшенню фізичного обсягу основних засобів сприяло перевищення ступеня їх оновлення над ступенем ліквідації. Оновлення основних засобів значною мірою залежить від інвестиційної ситуації, яка була в ці роки в Україні досить нестабільною. Пік інвестиційної кризи, пов'язаної зі слабким відтворенням основного капіталу, пройдено в 1994–1996 роках. За 1997–2006 рр. відбувалося щорічне зростання вартості основних засобів. Особливо важливим є те, що в багатьох галузях економіки за роки реформ відбулося якісне оновлення значної частини діючих підприємств. Однак і за досягнутого оновлення основних засобів не знижується актуальність технічного переоснащення та модернізації діючих підприємств. Характерним насамперед є низький рівень списання основних засобів, а відповідно й оновлення діючого виробництва. В певний період інвестування економіки набуло, головним чином, екзогенного характеру (за рахунок залуче-